

Oponentský posudek na disertační práci Mgr. Terezy Krčmářové:

Problematika nadaných žáků v přípravě učitelů primární školy

130 stran textu, literatura, soubor příloh

Aktuálnost zvoleného tématu

Není pochyb o aktuálnosti zvoleného tématu. Důležitost vzdělávání nadaných je zakotvena v řadě zásadních dokumentů. Způsoby, jak problematiku implementovat do přípravy učitelů, se však teprve hledají a ověřují. Příspěvek Mgr. Terezy Krčmářové je významný jak z hlediska ujasňování teoretického zázemí pedagogiky nadaných, tak z hlediska ověřování možných cest implementace vzdělávání nadaných do programů přípravy učitelů.

Splnění cílů disertační práce, zvolené metody a výsledky disertace

Autorka se svou disertační prací rozhodla „přispět k řešení problematiky pregraduální přípravy učitelů primárních škol na práci s mimořádně nadanými žáky“. Svou práci koncipovala jako práci teoreticko-empirickou.

Cíl teoretické části, tj. „na základě literatury vybrat a shrnout nejvýznamnější poznatky o problematice mimořádně nadaných žáků a jejich vzdělávání, potřebné k vytvoření kurzu“ byl podle mého splněn. Autorka pracovala s množstvím české i zahraniční literatury. Klíčové pojmy pedagogiky nadaných představuje zevrubně, srovnává různá pojetí, její zpracování teoretických východisek má logiku a řád. Z textu je patrná snaha zaměřovat se na problematiku nadaných mladšího školního věku. V tomto ohledu by mohlo být přínosem také hlubší *rozpracování postupů některých alternativních programů z období reformní pedagogiky* (např. projektového vyučování a individuální práce žáků). Vzhledem k celkovému tématu a hlavnímu cíli disertační práce bych uvítala *důkladnější analýzu navrhovaného souboru kvalit učitelovy práce z hlediska kompetencí nutných pro práci s nadanými a zevrubnější zmapování situace vzdělávání učitelů v této oblasti v zahraničí i u nás*.

Cílem výzkumné části bylo navrhnout a ověřit koncepci kurzu zaměřeného na problematiku nadaných žáků mladšího školního věku jako součásti programu učitelství pro 1. stupeň ZŠ. Také tento takto formulovaný cíl byl zcela naplněn. Výzkumnou část disertační práce tvoří akční výzkum. V průběhu akčního výzkumu autorka využila řady výzkumných metod (proto nelze mluvit o akčním výzkumu jako metodě – s.79). Pracovala v roli učitele - výzkumníka se dvěma odlišnými, i když nevelkými skupinami studentů. Vyšla z předchozích průzkumů terénu, navrhla zacílení, obsah a strategie vhodné pro výběrový kurz, dvakrát jej ověřila v praxi a na závěr předložila „konečnou“ verzi návrhu výběrového kurzu. V koncepci navrženého kurzu oceňuji výběr klíčového učiva, činnostní charakter seminářů, jednotlivé prvky, jako je užití kazuistik ve výuce, zařazení podtématu spolupráce s rodinou, modelovou hodinu (škoda, že nebyla natočena), důraz na prezentaci a obhajobu výsledných produktů studentů. Protože v konečné verzi kurzu autorka navrhuje dvojnásobnou časovou dotaci

(řešením by mohlo být spojení s jmenovaným kurzem nabízeným katedrou psychologie a vedení kurzu ve dvojici psycholog - pedagog), podpořila bych např. ještě prostor pro spolupráci s pedagogicko-psychologickou poradnou, seznámení se se specifickými postupy práce s nadanými (viz.s.51) včetně *intenzivnějšího a průběžného zažívání principu individualizace učení včetně adekvátních postupů hodnocení* (vedle hojně a efektivně využitých postupů známých z programu RWCT, se kterými se studenti už seznamují i v jiných kurzech a které se dle dosavadní praxe ukazují jako vhodné pro naplňování principu individualizace a diferenciac ve výuce).

Jako velmi cenné hodnotím *vyústění lektorské činnosti do podoby mentoringu*, tj. další partnerské spolupráce lektorky s absolventkami kurzu a fakulty už v čase jejich práce na základní škole (velmi zajímavé jsou např. dvě poslední uveřejněné citace z e-mailů studentů). V této oblasti bych viděla další možný úkol, kterému by se mohla autorka věnovat v budoucnu.

Význam pro společenskou praxi a pro další rozvoj vědy

Disertační práci považuji za *kvalitní příspěvek pro pedagogiku nadaných a svou výzkumnou částí také pro vysokoškolskou pedagogiku a zkvalitňování výuky přímo na Pedagogické fakultě UK*: text poskytuje ucelený pohled na dosavadní vědění o nadaných a jejich vzdělávání a ve své výzkumné části koncipuje a uvádí do praxe inovativní kurz, který by měl být součástí vzdělávání budoucích učitelů nejen 1. stupně ZŠ.

Vedle předloženého příspěvku k řešení problému (absence problematiky práce s nadanými v přípravě učitelů) bych v budoucnu podpořila *účast Mgr. T. Krčmářové na další systémové implementaci problematiky do celého programu studia*, tj. zvláště do předmětu Didaktika 1. stupně ZŠ, do předmětových didaktik a do systému pedagogických praxí, tak, aby jednotlivé intervence měly gradující charakter, posilující oblast postojů, dovedností i znalostí všech studentů oboru učitelství pro 1. stupeň ZŠ.

Kritické poznámky nemají v úmyslu snižovat hodnotu této předložené práce, ale pomoci autorce k jejímu dalšímu profesnímu rozvoji.

Závěr:

Disertace Mgr. Terezy Krčmářové splňuje podmínky kladené na toto řízení.

Praha 15. 6. 2009

PhDr. Anna Tomková, Ph.D.